

بسمه تعالی

عروس میانکوه

بنافت سادات

روستای بنادک سادات در یزه

گردآورنده: سید علی آسایش

سرشناسه	: آسایش، سیدعلی، ۱۳۲۵ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	: عروس میانکوه: عنوان روستایی به نام بنافت سادات یا بناک سادات در یزد/ گردآورنده سیدعلی آسایش.
مشخصات نشر	: اصفهان : فرهنگ مردم، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۸-۲۸۲-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: عنوان روستایی به نام بنافت سادات یا بناک سادات در یزد.
موضوع	: بناک
موضوع	: روستاها -- ایران -- یزد (استان)
موضوع	: Villages -- Iran -- Yazd (Province)
موضوع	: Banak
موضوع	: یزد (استان)
موضوع	: Yazd (Iran) -- History
رده بندی کنگره	: DSR۲۰۷۵ .۲۵ ۱۱۶۵
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۹۲۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۳۲۱۹۰۶

www.ketab.ir

عرس بانکوه
بافت سادات

انتشارات فرهنگ مردم

گردآورنده: سیدعلی آسایش

صفحه‌آرا: فهیمه خوارزنی

طراح جلد: زهرا خمسه‌عشری

مدیر تولید: معصومه جمالی‌مهر

تیراژ: ۱۲۰۰ نسخه / چاپ شهاب / نوبت اول / ۱۳۹۷

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۸-۲۸۲-۴

اصفهان - هشت بهشت شرقی - خ لاهور - خ بلال شرقی

کوچه امینی - بن بست شفیعی - پلاک ۸۱

تلفن: ۰۳۱۳۲۳۰۱۳۱۱ همراه: ۰۹۱۳۳۱۵۴۱۸۵

فهرست

۱۳	پیشگفتار
۱۵	فصل اول: یزد یا نگین کویر
۱۸	روستای کوهستانی زیدی و سنت بنا داک سادات
۱۹	واژه‌های بُن
۲۳	ایریا یا ایرها و آریاها
۳۰	سنگ نوشته سند تاریخی
۳۵	فصل دوم: مشخصات بنافت سادات
۳۵	موقعیت روستای بنافت سادات
۴۱	محلله‌های بنافت سادات
۴۷	مزرعه شاه
۴۸	اختلاف محلله بالا و محلله پایین
۴۹	گویش یزدی به ویژه روستاهای یزد
۵۰	زبان فارسی اصیل و گویش مردم مهاجر تهران
۵۹	فصل سوم: زیارتگاه بنافت سادات
۶۶	بقعه کوچک قدیمی و خشتی سید شمس الدین
۷۱	دیوارسنگی امام زاده چگونه ساخته شد
۷۳	رفع اتهام
۷۴	دیوار سنگی و آن سنگ‌ها چه شدند
۷۷	فصل چهارم: دیدنی‌های بنافت سادات

- ۷۹..... قبر دو طفلان مسلم در غار چله خانه
- ۸۰..... زن و مرد انگلیسی در بنافت چه کسانی بودند؟
- ۸۳..... فصل پنجم: آثار تاریخی بنافت سادات
- ۸۳..... مسجد سید شمس‌الدین
- ۸۶..... مساجد دیگر بنافت
- ۸۸..... حمام‌های بنافت
- ۹۱..... آب‌باهای بنافت
- ۹۴..... آب‌پایان در بنافت
- ۹۶..... قن چیست؟
- ۹۹..... فصل ششم: آب‌های بنافت سادات
- ۱۰۰..... سیل بنافت
- ۱۰۲..... تقسیم بندی آب کوه
- ۱۰۳..... زُنا چیست؟
- ۱۰۴..... چگونگی تقسیم و تحویل آب بنافت محل‌های مختلف
- ۱۰۸..... آسامی شبانه روز آب کوه
- ۱۱۰..... چگونگی تقسیم آب در هر محل
- ۱۱۱..... سبو یا ساعت آبی و چگونگی کار آن
- ۱۱۳..... نظری بر نوشته دانشمند ارجمند مرحوم ایرج افشار
- ۱۱۵..... فصل هفتم: کشاورزی در بنافت سادات
- ۱۱۹..... کشت گندم و جو
- ۱۲۰..... برداشت گندم و جو
- ۱۲۱..... خرمن
- ۱۲۱..... خرمن کوبی
- ۱۲۳..... بار پازی
- ۱۲۳..... دستمزد خرمن کوبی و بار پازی
- ۱۲۴..... کوزرا کوبی
- ۱۲۵..... اصلاح زمین کشاورزی در بنافت

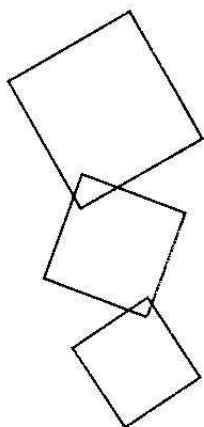
۱۲۶	محصولات دیگر کشاورزی در بنافت
۱۲۹	فصل هشتم: صنایع بنافت سادات
۱۳۰	تخت کشی و گیوه چینی
۱۳۲	پارچه بافی
۱۳۵	فصل نهم: آداب و سنن مردم بنافت سادات
۱۳۵	پوشش لباس مردان
۱۳۶	لباس زنان
۱۳۷	افسانه‌ها و بهن در بنافت سادات
۱۳۸	عقاید و رسوم
۱۴۱	مراسم عروسی
۱۴۲	مراسم ملی و اجتهامی
۱۴۳	نوروز از نظر دانشمند ریاضی حکیم عمر خیام در نوروز نامه
۱۴۵	چرا روز اول سال را نوروز می‌گویند
۱۴۶	نوروز داری
۱۴۷	حفظ رشته خانوادگی یا پختن آش خمیر
۱۴۹	بازی‌ها و تفریح‌های دسته جمعی
۱۵۶	تفریحات خانوادگی
۱۵۶	شولی
۱۵۷	حلواء توت
۱۵۹	توت و گردو
۱۵۹	کُلُوغُک (کلوخک) Kolokhok
۱۵۹	چگونگی ساخت کلوغک (کوره)
۱۶۲	کاجی پزان
۱۶۲	کلاه شیطونک
۱۶۳	گاه شماری قدیم مردم
۱۶۹	حلیم پزی روز اول اسفند
۱۷۱	گوشت خُشک

۱۷۱	غذاهای مقوی و فوری
۱۷۳	فصل دهم: عزاداری و نیایش
۱۷۳	ذکر خوانی، صلوات کشی و چاوشی
۱۷۴	روزه داری
۱۷۵	عزاداری عاشورای حسینی!
۱۷۷	نقل چیست؟
۱۷۹	چگونگی پیدایش نخل در بین مسلمانان ایران
۱۸۱	تقدیر و رزق
۱۸۲	چگونگی شکل گیری عزاداری حسینی در ایران
۱۸۳	آغاز عزاداری حسینی در ایران
۱۸۵	محفا چیست؟
۱۸۸	حوادثی عجیب
۱۹۰	حادثه دوم
۱۹۱	فصل یازدهم: مدارس بنافت سادات
۱۹۱	چگونگی سوادآموزی در ایران
۱۹۴	شکل گیری اولین مدرسه به شیوه جدید در ایران
۱۹۸	اولین مدرسه به روش اروپائی در بنافت و یزد
۲۱۳	کلاس تهیه یا آمادگی و یا پیش دبستانی
۲۱۵	چگونگی استقبال از مدرسه و دروس ابتدایی
۲۱۸	اولین مدرسه دخترانه در بنافت
۲۲۱	فصل دوازدهم: نامداران و بزرگان
۲۲۱	میرزا علی نقی وقت ساعتی
۲۲۵	حاج میرزا سید کاظم
۲۲۶	الف: میرزا سید محمد علی افتخار الحکما
۲۲۶	میرزا سید ابوالقاسم وارسته
۲۲۷	ب: میرزا سید حسین ناظم الاطبا
۲۲۷	دکتر معتمد الاطبا

- ۲۲۸.....پروفیسور دکتر سید احمد معتمد ریاضی
- ۲۲۹.....پ: میرزا سید علی ملک السادات
- ۲۳۰.....میرزا سید حسن امیر الشعرا
- ۲۳۱.....سید محمد شکوہی
- ۲۳۱.....ت: بی بی سکینہ
- ۲۳۱.....حاج سید علی محمد وزیری
- ۲۳۲.....ملک الاشراف
- ۲۳۲.....سید محمد تردد ند
- ۲۳۲.....سید محمد علی ریاضی
- ۲۳۳.....دکتر سید کاظم راسی
- ۲۳۳.....دکتر سید محمد رضا بدر
- ۲۳۳.....دکتر سید ضیاء قریشی
- ۲۳۴.....افصح الملک
- ۲۳۶.....افصح زادہ
- ۲۳۷.....سید ابوالقاسم ابریشمی
- ۲۳۷.....دکتر سید محمد ابریشمی
- ۲۳۷.....سید محمود ابریشمی
- ۲۳۷.....دکتر سید ابوالفضل ریاضی
- ۲۳۸.....میرزا سید مہدی کعب
- ۲۳۸.....حاج سید ریاض الدین
- ۲۴۰.....مشاہیر دیگر بناقت سادات و از خانوادہ حکیم عبداللہ
- ۲۴۴.....دیگر مشاہیر و بزرگان بناقت سادات از علاءالدین طبیب
- ۲۴۶.....دکتر سید حسین موید علایی
- ۲۴۶.....نامزدی پر سر و صدای دکتر مؤید
- ۲۴۸.....مهندس مؤید علایی
- ۲۴۸.....دکتر سید یحیی و دکتر سید علی اصغر موید علایی
- ۲۴۹.....سید علی علایی

- ۲۴۹.....مشاهیر و نامداران بنافت سادات از خانواده همدانی ها
- ۲۵۰.....سید محمد تقی محصل همدانی
- ۲۵۰.....حاج سید علی اکبر ریاضی همدانی
- ۲۵۰.....دکتر سید عبدالحسین ریاضی
- ۲۵۱.....خانم رویه ریاضی همدانی
- ۲۵۲.....دکتر فریدون آزما
- ۲۵۲.....سید حسن آسایش
- ۲۵۳.....دکتر سید محمد حسین قریشی
- ۲۵۳.....خانم مونا مکی نژاد
- ۲۵۵.....فصل سیزدهم بزرگان مدیران در روستای بنافت سادات
- ۲۵۵.....میرزا سید اسدالله کشفی
- ۲۵۵.....سید علی محمد و هقی
- ۲۵۶.....سید حسین شفاءالدین
- ۲۵۹.....دکتر سید مهدی شفاءالدین
- ۲۶۰.....مشاهیر و بزرگانی دیگر از خانواده‌های هرقه مختلف بنافت سادات
- ۲۶۰.....مرحوم سید محمود شمس الدین خرمی
- ۲۶۱.....انجمن نمو بنافت سادات

پیشگفتار

در جوانی و هنگامی که بنده، دوره دانش‌گاه را طی می‌کردم (۱۳۴۹-۱۳۴۵) با پیر خردمندی به نام دکتر عبدالحسین سفالنده یی پدرم که در آن زمان ۹۸ سال از عمر شریفش می‌گذشت؛ نشست و برخاست داشتم. در فراغت‌های روزانه آن تاریخ گویا، اجداد و چگونگی تحصیلات گذشته و این که چگونه به اولین مدرسه در تبریز و بعد تهران و چهار سال بعد از آن در بنادک سادات یزد توسط عمه زاده وی دایر گردیده مرا بر سر وجد می‌آورد. برای خوشنودی آن عالم خردمند تصمیم گرفتم بسیاری از گفته‌هایش را در حضورش یادداشت نمایم. آن سالخورده بذله‌گوی مریخی، بیشتر سر شوق می‌آمد و تجربیات و اطلاعات مختلف خود را بیان می‌داشت.

این حقیر پس از اخذ دانش‌نامهٔ مهندسی در خرداد ۱۳۴۹ در معادن ذغال سنگ پابدانا در شمال کرمان و پس از آن در پروژه‌های مختلف خطوط لوله گاز و یا پروژه‌های پالایشگاهی در حال احداث، پتروشیمی و سدهای بزرگ مشغول شده و همواره حدود ۴۰ سال در کوه‌ها و بیابان‌ها فعالیت داشته‌ام. در بیشتر اوقات فراغت، در آن دور دست‌ها با طوایف و مرام‌ها و سنت‌ها و گویش‌های مختلف آشنا شده و علاقه‌مند شدم که تاریخ این طوایف را مطالعه کنم.

در اواخر سال ۱۳۷۳ تا اواسط ۱۳۷۶ در پروژه خط لوله گاز ترکمنستان، به ویژه هنگام آزمایشات مختلف خط لوله گاز در آن بیابان پهناور تقریباً تنها بودم و برای رفع تنهایی به یادداشت‌های گذشته خود نگاهی انداخته و در درون خود دریافتم که حقیر، مطالب زیادی را درباره اجدادم و خانواده‌های وابسته به خود می‌دانم و تصمیم گرفتم دانسته‌های خود را تنظیم و مکتوب نمایم. حاصل حدود بیست سال پژوهش در انساب سادات مختلف به ویژه اجداد سادات حسنی، علوی، طباطبایی، حسینی، غریبی، موسوی و رضوی در بنادک سادات و همچنین اجداد سادات عقی و کشفی در مهریز از حضرت ابراهیم تا حال را نوشته و مصاحبه با ده‌ها نفر از فرزندان بزرگای میرزا علی نقی وقت ساعتی در یزد، تهران، اصفهان، شیراز، مشهد، رادکان قوچان، بردسکن جنوب خراسان، رفسنجان، سیرجان و مهریز انجام داده و اسامی بالغ بر ۲۰۰۰ نفر از فرزندان و وابستگان میرزا علی نقی وقت ساعتی را نوشته و اکنون کتابی بیش از ۵۰۰ صفحه شده است که آن را «تبار میرزا علی نقی وقت ساعتی یا میرزاهای بنافت» نام نهاده‌ام. بسیاری از مصاحبه شدگان اکنون در قید حیات هستند و بسیاری از آن‌ها را از نزدیک زیارت نکرده‌ام و فقط با گفت و گوی تلفنی سیری در اسرار خانان ایشان نموده‌ام. آنان که رفته‌اند روحشان شاد و آنان که در قید حیاتند عمرشان دراز باد.

در خرداد ۱۳۹۲ از آن نوشته‌ها چند نسخه برایت گرفته و به بعضی از بزرگان اقوام و خویشان دور و نزدیک ارائه شد تا رفع نواقص شود. اکنون تقریباً با کار آن کتاب رو به پایان است. در خلال این گفت و شنیدها به عده‌ای از پیران و زارعان در بنادک، سادات مراجعہ کردم و چنین یافتم که تاکنون کسی درباره بنافت سادات چیزی ننوشته و کسانی هم که در رسانه‌های مجازی مطالبی نوشته‌اند بیشتر بی‌خبر از آن «عروس زیبای میانکوه» بوده و مطالب مختصر و گذرا بوده است. به همین خاطر بر آن شدم تا از زادگاه کوچک خود مطالبی را که گردآوری شده بود در صفحه فیس بوک قرار دهم. اکنون بزرگوار و نویسندگانی زبر دست به نام «استاد اکبر قلم سیاه»، مرا تشویق و ترغیب نموده تا آن گردآوری‌ها را به این صورت تقدیم دوستداران نمایم.

سید علی آسایش